LAUSUNTO 10.12.2020

Suomen Osakesäästäjät ry
timo.rothovius@osakeliitto.fi
toimisto@osakeliitto.fi

Talousvaliokunta
Eduskunta
TaV@eduskunta.fi

Suomen Osakesäästäjien lausunto kommenttipyyntöönne komission yritysten kestävää hallinnointia (”sustainable corporate governance”) ja asianmukaiseen huolellisuuteen perustuvaa yritysvastuuta (”due diligence”) koskevista aloitteista liittyen Suomen kantaan asiassa

Kiitämme lausuntopyynnöstä. Annetulla aikataululla (yksi päivä), on mahdoton perehtyä asiaan, ja erityisesti lähdemateriaaliin, kattavasti tai edes riittävästi. Lyhyen tutustumisen perusteella lausumme kuitenkin seuraavaa.

Sidosryhmistä

Yhtiön sidosryhmiä haluttaisiin osallistaa yhtiön päätöksentekoon. Suomi pyytää asiaan tarkempaa tietoa mahdollisista malleista. Yrityksen tärkeimpiä sidosryhmiä ovat (sisäisten eli johtajien, osakkeenomistajien ja työntekijöiden) lisäksi ulkoiset, eli esimerkiksi rahoittajat, asiakkaat, kilpailijat ja yhteistyökumppanit, tavarantoimittajat ja alihankkijat, viranomaiset ja ympäristö. Käsiteltäessä ulkoisia sidosryhmiä, myös niillä on lainsäädännössä oikeus osallistua yritystä koskevaan päätöksentekoon ainakin poikkeustapauksissa (esimerkiksi rahoittajat yrityksen kohdatessa maksuvaikeuksia). Myös yhteiskunta voi osallistua päätöksentekoon lainsäädännön kautta, tältä osin voisi mainita erityisesti ympäristökysymykset.

Osakesäästäjien on vaikea kuvitella mallia, millä edellä mainitut muut (kuin rahoittajat ja yhteiskunta) ulkoiset sidosryhmät voisivat osallistua päätöksentekoon kokonaisuutta hyödyttävällä tavalla. Ja jo nykymallissa kuka tahansa voi osallistua päätöksentekoon hankkiutumalla yrityksen osakkaaksi. Meillä on omassakin pörssissämme esimerkkejä tällaisista yrityksistä, joissa päätäntävalta on tätä kautta esimerkiksi tavarantoimittajilla. Osakesäästäjät on erityisen huolestunut Suomen kannanotossakin esiin tuodusta seikasta sen suhteen, että em. ja yhtiön johdon tehtävän määrittelyä koskeva ehdotus heikentäisi kannustimia tehdä oman pääoman ehtoisia sijoituksia yhtiöihin.

Johdon palkitsemisesta

Suomen kannanotossa pidetään kannatettavana, että yhtiöitä kannustetaan tuomaan kestävyyskysymysten arviointi osaksi johdon palkitsemisjärjestelmiä, luettelemalla kuitenkin joitakin varauksia. Tämä kannanotto on ristiriidassa sen kanssa, ketkä ovat oikeutettuja osallistumaan yhtiön päätöksentekoon. Tätä voi myös perustella samoin argumentein kuin edellä, esimerkiksi oman (ja miksei vieraankin) pääoman ehtoisen rahoituksen hankkimisen vaikeutumisella. Osakesäästäjien näkemyksen mukaan ympäristöasioista on huolehdittava lainsäädännön kautta, luomalla kannusteet sinne, jolloin yritykset huomioivat kannusteet automaattisesti myös palkitsemispolitiikassaan. Tässä on syytä välttää turhaa byrokratiaa. Osakesäästäjät näkee erittäin suurena vaarana sen, että tämä(kin) säännös toteutuessaan loisi erityisesti suurille yrityksille kannusteet ulkoistaa kaikki ympäristön näkökulmasta kyseenalainen toiminta, mikä johtaisi kokonaisuuden kannalta huonompaan lopputulemaan.

Kestävyysosaamisen huomioon ottamisesta hallituksen kokoonpanossa

Suomen kannanotossa pidetään yleisellä tasolla kannatettavana, että yhtiöitä kannustetaan huomioimaan johdon kestävyysosaamisen monimuotoisuus. Osakesäästäjien näkemyksen mukaan kannusteita ei pidä kuitenkaan rakentaa negatiivisuuden kautta (eli asettamalla määräyksiä määräyksiä vaikkapa hallituskokoonpanon suhteen), vaan positiivisuuden kautta luomalla kannusteita (esim. verotuksessa), joilla tuetaan yrityksiä niiden ponnisteluissa kestävyyden edistämiseksi.

Yhtiön omien osakkeiden hankkimisesta

Suomen Osakesäästäjät on samaa mieltä Suomen kannanoton kanssa tässä asiassa. Ehdotus on täysin käsittämätön, osakkeiden takaisinostolla ei ole mitään tekemistä mainittujen tavoitteiden edistämisen

kanssa! Esityksen kirjoittaja ei selvästikään ymmärrä, mitä osakkeiden takaisinosto edes tarkoittaa. Se on lopputulokseltaan täsmälleen sama kuin osingonjako (ainoastaan verotuksen suhteen eroja voi olla). Suomen kannanotossa asiaa on hyvin perusteltu.

Lopuksi

Ehdotuksessa paistaa selvästi läpi, että halutaan muuttaa yhtiöiden rahoituksen hankintaa pankkivetoisempaan suuntaan. Tämä on sikäli ymmärrettävää, kun EKP tällä hetkellä käytännössä estää pankkeja rahoittamasta yrityksiä, mikä on johtanut siihen, että EKP:n omat rahapoliittiset toimet (korkopolitiikka, rahoituspaketit) eivät toimi suunnitellusti. Tämä on kuitenkin väärä tapa edes yrittää vaikuttaa tuohon ongelmaan. Osakesäästäjät on samaa mieltä Suomen kannanoton kanssa siinä, että korostamme sen tärkeyttä, että yritykset kykenevät keräämään tehokkaasti oman pääoman ehtoista markkinarahoitusta, mikä on myös pääomamarkkinaunionin tavoitteiden mukaista.

Suomen Osakesäästäjät ja allekirjoittanut antavat mielellään näkemyksistä lisätietoja.

Timo Rothovius
Professori
Osakesäästäjien puheenjohtaja